

Nr 51.

Ankom till riksdagens kansli den 8 april 1924 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp för postverkets räkning av tomt i Umeå.

(4:e avd.)

Uti en till riksdagen den 7 mars 1924 avlåten proposition, nr 102, vilken för förberedande behandling hänvisats till statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva att för inköp för postverkets räkning av tomten nr 2 i kvarteret Fabriken i Umeå må användas ett belopp av 9,000 kronor av det utav 1920 års riksdag för år 1921 anvisade reservationsanslaget av 25,000 kronor för inköp för postverkets räkning av en tomt om 1,500 kvadratmeter, avsedd att avsöndras från skogshemmanet Berg i Hallsbergs köping.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

I skrivelse den 28 augusti 1923 med förslag till utgifter för kapitalökning beträffande postverket för budgetåret 1924—1925 har generalpoststyrelsen gjort framställning om inköp av tomt för postverkets räkning i Umeå. Styrelsen anför härutinnan till en början följande:

»Postkontoret i Umeå är sedan år 1902 inrymt å nedre botten av riksbankens därvarande fastighet. Den förhyrda lokalen, som omfattar en sammanlagd golvyta av 282.75 kvadratmeter, har på grund av poströrelsens stegring sedan länge visat sig alldeles för trång för postarbetets behöriga utförande inom densamma. Rörelsens utveckling under den tid, postkontoret förfogat över nuvarande lokaler, framgår av nedanstående tablå, utvisande för angivna år storleken av den vid postkontoret inflytna uppbörden samt antalet därifrån avgångna försändelser. I tablåen har hänsyn ej tagits till uppbörd respektive antal försändelser vid postkontoret underlydande poststationer.

	År 1902.	År 1912.	År 1922.	Ökning 1902—1922	
					%
Lokal frankoteckensuppbörd . . .	47,849 kr.	82,770 kr.	237,284 kr.	189,435 kr.	395.9
Avgångna försändelser, alla slag .	1,202,179 st.	2,245,961 st.	4,598,348 st.	3,396,169 st.	282.5
Avgångna paket	5,986 »	22,218 »	42,060 »	36,124 »	608.5

Av den här nedan intagna jämförelsen beträffande uppbörd och lokalutrymme vid postkontoret i Umeå samt de med detta i storlek närmast likställda postkontor inom norra postdistriktet torde framgå, att postkontoret i Umeå är i lokalhänseende synnerligen vanlottat.

	Östersund.	Härnösand.	Umeå.	Luleå.
Sammanlagt lokalutrymme	598.00 kvm.	499.00 kvm.	282.75 kvm.	331.2 kvm.
Lokal frankoteckensuppbörd 1902 . . .	87,337 kr.	74,236 kr.	47,849 kr.	62,797 kr.
» » 1922 . . .	406,141 »	230,903 »	237,284 »	218,513 »

Tablåerna giva vid handen, att postkontorets i Umeå lokaler visserligen länge varit otillräckliga med hänsyn till omfattningen av postkontorets rörelse, men att disproportionen mellan lokalutrymme och trafikomfattning under de senare åren på grund av den betydande trafikökningen vid postkontoret blivit påfallande stor. Från år 1902, vilket år de nuvarande lokalerna togos i anspråk, till och med år 1922 har lokaluppbörden vid nu omhandlade postkontor ökats med ej mindre än i det närmaste 400 procent, en ökning betydligt större än den, övriga ovan angivna postkontor haft att inregistrera. I detta sammanhang särskilt beaktansvärd är den kraftiga stegringen av postkontorets postpaketrörelse, vilken stegring belyses därav, att antalet vid kontoret inlämnade postpaket från år 1902 ökats med över 600 procent. Då paketrörelsen helt naturligt fordrar ett synnerligen stort utrymme, har genom den starka ökningen i denna rörelse postkontorets lokaler tagits så i anspråk, att därigenom allvarliga hinder uppstått för såväl allmänhetens nöjaktiga betjänande som även postarbetets i övrigt behöriga fullgörande. Den korresponderande allmänheten har ytterligare en anledning till klagomål i det för densamma anvisade alldeles för snävt tilltagna utrymmet, vilket gör det omöjligt förekomma, att en mycket besvärande trängsel ofta nog uppstår.»

I häröver den 4 oktober 1923 avgivet utlåtande har byggnadsstyrelsen anført i huvudsak följande:

På av generalpoststyrelsen angivna skäl funne byggnadsstyrelsen ej lämpligt, att postkontorets i Umeå lokalfråga löstes inom riksbankshuset därstädes. Vad beträffade spørsmålet om postkontorets inrymmande i nuvarande seminariebyggnaden, hade byggnadsstyrelsen tidigare i samband med fråga om beredande av nya lokaler åt lantmäterikontoret i Västerbottens län förordat en dylik åtgärd. Emellertid hade generalpoststyrelsen bestämt uttalat sig häremot, varjämte Umeå stad motsatt sig, att seminariebygg-

naden av statsverket utnyttjades för annat ändamål än såsom lokal för en eventuellt till Umeå förlagd hovrätt för Norrland. Med hänsyn härtill och då under alla förhållanden, innan riksdagen fattat beslut i fråga om förläggningssorten för berörda hovrätt, det icke med bestämdhet kunde avgöras, huruvida seminariebyggnaden kunde bliva behöflig för denna hovrätt, funne sig byggnadsstyrelsen icke böra vidhålla sitt tidigare gjorda förslag att i denna byggnad inrymma postkontoret.

Då möjlighet sålunda icke förefunnes att inom någon statsverket tillhörig fastighet i Umeå bereda lokal för postkontoret i fråga och då det, såsom av generalpoststyrelsen framhållits, icke kunde anses vara för statsverket i längden ekonomiskt fördelaktigt, att en lokal för ändamålet förhyrdes, återstode icke annat än att lokalfrågan löstes genom uppförande av ett särskilt posthus.

Den till inköp föreslagna tomten kunde såsom belägen i stadens södra del knappast anses vara någon lämplig förläggning av postkontoret, då stadens centrum, på grund av det i avsevärd omfattning fortgående bebyggandet av det omedelbart norr om järnvägen belägna Hagaområdet, alltmer syntes förflyttas norrut till trakten av järnvägsstationen. På grund härav och då det för tomten begärda priset, omkring 13 kronor 75 öre för kvadratmeter, vore högt tilltaget samt då en av vederbörande länsarkitekt verkställd undersökning utvisade, att flera möjligheter förefunnes att för statsverket till ett pris, ej överstigande 10 kronor för kvadratmeter, förvärva för ändamålet lämplig tomt i stadens centralaste delar, funne sig byggnadsstyrelsen icke kunna tillstyrka generalpoststyrelsens förevarande framställning.

Sedermera hava stadsfullmäktige i Umeå i skrivelse den 19 oktober 1923 erbjudit staten att för ett blivande posthus förvärva tomten nr 2 i kvarteret Fabriken i Umeå, med en areal av omkring 2,000 kvadratmeter, för ett pris av 10 kronor för kvadratmeter eller tillhoppa omkring 20,000 kronor. Stadsfullmäktige anföra, att ett förverkligande av generalpoststyrelsens förslag skulle med all sannolikhet gå emot en allmän mening hos stadens invånare, vars önskningsar vore, att postverkets lokaler borde förläggas så centralt som möjligt. Den erbjudna tomten hade det för postkontor bästa tänkbara läge, centralt i stadens mitt, lämpligt beläget i förhållande till järnvägsstationen och sålunda ur synpunkten av postverkets transportkostnader tillfredsställande.

Generalpoststyrelsen har emellertid avstyrkt att detta anbud antoges och vidhållit sitt tidigare förslag. Sedan staden sänkt priset till 9,000 kronor, har generalpoststyrelsen i avgivet yttrande anført, att då genom ett antagande av stadsfullmäktiges senaste erbjudande den skillnad i byggnads- och tomtkostnader, som skulle uppkomma mellan ett posthus i kvarteret Fabriken och en dylik byggnad i kvarteret Ran, bortfallit, styrelsen funnit sig gentemot den ståndpunkt, stadsfullmäktige intagit i denna fråga, icke böra vidhålla sitt krav på inköp av tomt i kvarteret Ran. Styrelsen ville därför i ärendets nuvarande skick ej utan vidare motsätta sig ett tomtförvärf i kvarteret Fabriken på av stadsfullmäktige senast erbjudna villkor.

Av den i ärendet lämnade utredningen synes framgå, att postverkets lokalförhållanden i Umeå för närvarande äro mycket otillfredsställande och att

*Utskottets
yttrande.*

en lättnad härutinnan icke kan åstadkommas på annat sätt än genom nybyggnad. På grund härav får utskottet tillstyrka, att medel nu beredas för inköp av ifrågavarande av staden för ändamålet erbjudna tomt.

I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit, hemställer alltså utskottet,

att riksdagen må medgiva, att för inköp för postverkets räkning av tomten nr 2 i kvarteret Fabriken i Umeå må användas ett belopp av 9,000 kronor av det utav 1920 års riksdag för år 1921 anvisade reservationsanslaget av 25,000 kronor för inköp för postverkets räkning av en tomt om 1,500 kvadratmeter, avsedd att avsöndras från skogshemmanet Berg i Hallsbergs köping.

Stockholm den 8 april 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 47.
